

Sygn. akt I C 615/14

**WYROK
W IMIENIU RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 29 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia Sądu Okręgowego Zofia Homa**

Protokolant: Dorota Twardowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 sierpnia 2014 roku

sprawy z powództwa B. W., K. W. (1) i M. B. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie

- 1) zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda B. W. kwotę 93 333,33 złotych (dziewięćdziesiąt trzy tysiące trzysta trzydzieści trzy złote trzydzieści trzy grosze), tj. 60 000 (sześćdziesiąt tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia oraz 33 333,33 złotych (trzydzieści trzy tysiące trzysta trzydzieści trzy złote i trzydzieści trzy grosze) tytułem zadośćuczynienia należnego zmarłemu L. W., wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 listopada 2013 roku do dnia zapłaty;
- 2) zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda K. W. (1) kwotę 93 333,33 złotych (dziewięćdziesiąt trzy tysiące trzysta trzydzieści trzy złote trzydzieści trzy grosze), tj. 60 000 (sześćdziesiąt tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia oraz 33 333,33 złotych (trzydzieści trzy tysiące trzysta trzydzieści trzy złote i trzydzieści trzy grosze) tytułem zadośćuczynienia należnego zmarłemu L. W., wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 listopada 2013 roku do dnia zapłaty;
- 3) zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki M. B. (2) kwotę 93 333,33 złotych (dziewięćdziesiąt trzy tysiące trzysta trzydzieści trzy złote trzydzieści trzy groszy), tj. 60 000 (sześćdziesiąt tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia oraz 33 333,33 złotych (trzydzieści trzy tysiące trzysta trzydzieści trzy złote i trzydzieści trzy grosze) tytułem zadośćuczynienia należnego zmarłemu L. W., wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 listopada 2013 roku do dnia zapłaty;
- 4) w pozostałym zakresie powództwo oddala;
- 5) zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda B. W. kwotę 6.668,12 (sześć tysięcy sześćset sześćdziesiąt osiem złotych i dwanaście groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;
- 6) zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki K. W. kwotę 4.043,12 (cztery tysiące czterdzieści trzy złote i dwanaście groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;
- 7) zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki M. B. (1) kwotę 3.326,44 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia sześć złotych i czterdzieści cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu;
- 8) nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. 10. 466,68 złotych (dziesięć tysięcy czterysta sześćdziesiąt sześć złotych sześćdziesiąt osiem groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

9) w pozostałym zakresie nieuiszczone koszty sądowe od których powodowie byli zwolnieni przejmują na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 615/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 maja 2013 roku powodowie L. W., B. W., K. W. (1) i M. B. (1) domagali się zasądzenia od (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c.:

- na rzecz L. W. kwoty 100 000 złotych; - na rzecz B. W. kwoty 80 000 złotych, - na rzecz K. W. (1) kwoty 80 000 złotych; - na rzecz M. B. (1) kwoty 80 000 złotych oraz zasądzenia kosztów procesu według norm prawem przepisanych w tym kosztów zastępstwa procesowego i kwoty 17 złotych uiszczonej tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że w dniu 4 lipca 2004 roku w miejscowości N. woj. (...) miał miejsce wypadek komunikacyjny spowodowany przez J. K. w wyniku którego na skutek doznanych obrażeń zmarła między innymi K. W. (2) – córka L. W., a siostra powodów B. W., K. W. (1) i M. B. (1).

Powodowie wskazali, że J. K. został uznany za osobę wyłącznie winną wypadku i wyrokiem karnym Sądu Rejonowego w Przeworsku z dnia 16 grudnia 2004 roku w sprawie sygn. akt II K 123/04, za ten czyn został prawomocnie skazany. Powodowie wskazali również, że odpowiedzialność (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wynika z posiadanego przez sprawcę wypadku ubezpieczenia OC wykupionego w pozwanym towarzystwie. Roszczenie powodów o wypłatę zadośćuczynienia zostało zgłoszone pozwanemu w dniu 8 października 2012 roku. Decyzją z dnia 25 października 2012 roku ubezpieczyciel odmówił jednak wypłaty zadośćuczynienia uzasadniając podjęte rozstrzygnięcie brakiem podstaw prawnych zgłoszonego roszczenia. Powodowie z takim stanowiskiem się nie zgadzają i nadal domagają się zadośćuczynienia za krzywdy wywołane tragiczną śmiercią córki i siostry na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. Dalej powodowie wskazali, że zmarłą K. W. (2) łączyła z powodami szczególna więź. We wczesnym wieku (14 lat) straciła matkę i zamieszkiwała wspólnie z ojcem L. W., co umocniło ich relację. Rodzina wspólnie spędzała święta i uroczystości rodzinne i starała się otaczać K. W. (2) troskliwą opieką aby jak najmniej odczuwała stratę rodzicielki. Ojcu K. W. (2) pomagała prowadzić gospodarstwo domowe, dotrzymywała mu towarzystwa i opiekowała się nim, a z rodzeństwem regularnie spotykała się otrzymując od nich duże wsparcie. Dla powodów śmierć najmłodszej siostry i córki była olbrzymim szokiem, całej rodzinie przyniosła niewypowiedziany smutek i przygnębienie. Sytuacja związana z tragicznym wypadkiem miała wpływ na całe ich dalsze życie. Na skutek jej śmierci powodowie przeżyli szok i do tej pory nie mogą pogodzić się z taką stratą. Istotą zadośćuczynienia w ocenie powodów jest właśnie złagodzenie takich krzywd i ich naprawienie. Dochodzone kwoty są adekwatne do stopnia straty jakiej doświadczyli.

Uzasadniając żądanie odsetek powodowie wskazali, iż pozwany odmówił wypłaty zadośćuczynienia decyzją z dnia 25 października 2012 roku, pozostaje zatem w zwłoce od dnia 26 października 2012 roku (pozew z uzasadnieniem k. 2-11).

Pismem z dnia 19 grudnia 2013 roku (data wpływu) pozwany (...) Spółka Akcyjna w W. złożył odpowiedź na pozew, w której nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych.

Ustosunkowując się do zawartego w pozwie żądania zasądzenia na rzecz powodów zadośćuczynienia pozwany podniósł, że żądanie to w jego ocenie należy oddalić. Wskazał, że zgodnie z obowiązującymi przepisami roszczenie oparte na zasadzie art. 446 § 4 k.p.c. można zgłaszać od dnia 3 sierpnia 2008 roku, tj. od dnia od kiedy przepis ten zaczął obowiązywać tymczasem wypadek z którego strona powodowa wywodzi skutki prawne miał miejsce 4 lipca 2004 roku – przed nowelizacją art. 446 k.c. Pozwany wskazał dodatkowo, iż stanowisko Sądu Najwyższego, które dopuszczało możliwość wypłaty zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. nie jest powszechnie akceptowane.

Z ostrożności procesowej pozwany zakwestionował twierdzenie o naruszeniu dobra osobistego każdego z powodów w postaci zerwania szczególnej więzi rodzinnej na skutek śmierci K. W. (2) podnosząc, iż strona powodowa nie wykazała istnienia takowej więzi, a tym samym nie udowodniła zasadności żądania zadośćuczynienia w kwotach, które wskazane zostały w pozwie. Wskazał, iż K. W. (2) jako 22 letnia studentka nie była samodzielna finansowo, dlatego też zamieszkiwanie we wspólnym domu jest naturalne, podobnie jak i wspólne spędzanie świąt, a nie świadczy o „szczególnej” więzi, jak również nie uzasadnia jej utrzymywanie regularnych kontaktów z rodzeństwem, które zamieszkuje w pobliżu. Podniósł ponadto, że powodowie nie wskazali na czym miałyby polegać doznana przez nich krzywda, która uzasadniałaby wielkość dochodzonego roszczenia (odpowiedź na pozew k. 89-91).

Pismem procesowym z dnia 15 czerwca 2014 roku pełnomocnik powodów dokonał modyfikacji powództwa w związku ze zgonem powoda L. W. wnosząc o zasądzenie kwoty z pkt 1 pozwu po 1/3 na rzecz następców prawnych: B. W., K. W. (1) i M. B. (1) (pismo procesowe k. 175).

Na rozprawie w dniu 16 czerwca 2014 roku pełnomocnik powodów dodatkowo sprecyzował zmodyfikowane powództwo wnosząc o zasądzenie na rzecz powodów K. W. (1) i B. W. kwot po 113 333,33 złote z ustawowymi odsetkami od dnia 26 października 2012 roku do dnia zapłaty i na rzecz M. B. (1) kwoty 113 333,34 złote wraz z odsetkami od dnia 26 października 2012 roku do dnia zapłaty.

Pozwany nie uznawał powództwa również w wersji zmodyfikowanej i wnosił o jego oddalenie.

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 16 czerwca 2014 roku na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. zawieszono postępowanie w sprawie, które następnie podjęto na podstawie art. 180 § 1 pkt 1 k.p.c. z udziałem następców prawnych powoda L. W. w osobach K. W. (1), B. W. i M. B. (1) (protokół k. 179, postanowienie k. 180, 181).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. W. (2) w dacie zdarzenia miała ukończone 21 lat. Dotychczas mieszkała z ojcem L. W. w rodzinnym mieszkaniu. W wieku 14 lat K. W. (2) została osierocona przez matkę, która zmarła na raka mózgu. Mimo tak traumatycznych przeżyć związanych z chorobą i śmiercią żony L. W. rodzina była bardzo ze sobą zżyta. Powodowie B. W., K. W. (1) i M. B. (1) otaczali najmłodszą siostrę szczególnie staranną opieką. Śmierć żony i matki zbliżyła emocjonalnie wszystkich członków rodziny, którzy wzajemnie starali się wspierać. Dla powoda L. W. jego najmłodsza córka była bardzo ważna. Pomagała mu w prowadzeniu gospodarstwa domowego i opiekowała się nim z uwagi na fakt, iż zmagał się z niepełnosprawnością po operacji tętniaka mózgu. Spędzała z nim wiele czasu i była „oczkiem w głowie” swojego ojca. K. W. (2) studiowała i otrzymywała rentę rodzinną po zmarłej matce, a dodatkowo pracowała dorywczo w firmie (...) w L. przy ul. (...). Przed zdarzeniem zrezygnowała ze studiów i zamierzała podjąć naukę na kierunku fizjoterapii, aby móc pomagać osobom niepełnosprawnym. Rodzeństwo W. wspólnie spędzało swój wolny czas. Organizowali wspólne wyjazdy w góry, czy nad morze kontynuując tradycję rodzinną, która zapoczątkowali rodzice powodów. Ponadto rodzina wspólnie spędzała wszystkie święta i uroczystości rodzinne. K. W. (2) obdarzała dużym zaufaniem wszystkich członków rodziny, a w szczególności swoją starszą siostrę M. B. (1) i ojca L. W.. To im powierzała swoje troski oraz kłopoty i radości (dowód: zeznania powódki M. B. (1) k. 211v, 109v-110v, zeznania powoda B. W. k. 211v, 107v-109, zeznania powoda K. W. (1) k. 211 v, 109-109v).

W dniu 4 lipca 2004 roku w miejscowości N. woj. (...) na międzynarodowej drodze nr (...) miał miejsce wypadek komunikacyjny, którego uczestnikami byli J. K., M. Ł. i K. W. (2). Sprawca wypadku J. K. kierując samochodem marki V. (...) nr rej. (...) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że włączając się do ruchu przy wyjeździe z parkingu przy barze (...), a następnie wykonując manewr zawracania w miejscu zabronionym nie zachował szczególnej ostrożności oraz nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu kierującemu motocyklem marki Y. nr rej. (...) M. Ł. i doprowadził do zderzenia pojazdów w wyniku czego kierujący motocyklem M. Ł. i pasażerka motocykla K. W. (2) doznali obrażeń ciała, a w ich następstwie ponieśli śmierć.

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2004 roku Sąd Rejonowy w Przeworsku uznał J. K. za winnego popełnienia przestępstwa wyczerpującego dyspozycję art. 177 § 2 k.k. i skazał go na karę 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie w oparciu o art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawieszono na okres 4 lat próby (okoliczność bezsporna, k. 19v akt szkody (...)).

Sprawca wypadku J. K. w okresie od 28 sierpnia 2003 roku do 27 sierpnia 2004 roku, zatem w dacie zdarzenia posiadał obowiązkowe ubezpieczenie w zakresie odpowiedzialności cywilnej (...) z nr polisy (...) (okoliczność bezsporna, k. 33-34 akt szkody (...)).

Od dnia wypadku sytuacja rodzinna powodów uległa radykalnej zmianie. L. W. nie chciał już mieszkać w rodzinnym mieszkaniu, co zadecydowało o fakcie przeprowadzki do syna K.. Powód na kilka lat ograniczył również swoje wizyty w rodzinnym mieszkaniu przy ul. (...) starając się unikać tragicznych wspomnień po śmierci najbliższych mu osób. Sytuacja w jakiej się znalazł po zdarzeniu w jakim tragicznie zginęła K. W. (2) spowodowała wystąpienie u niego przedłużonej, trwając kilka lat, reakcji depresyjnej, związanej z ciężkim, traumatycznym przeżyciem jakim była śmierć córki. Powód odczuwał psychiczny ból, samotność, rozpacz, pustkę i lęk. Po uzyskaniu informacji o jej zgonie początkowo u powoda pojawiała się oszołomienie i odrętwienie oraz szok i niedowierzanie. Nie miał możliwości przygotowania się na stratę córki. Był zrozpaczony, przygnębiony i apatyczny. Widoczna była u niego anhedonia, wycofanie społeczne i emocjonalne, spadek aktywności we wszystkich dziedzinach życia w tym rodzinnej i towarzyskiej. Powód ciągle rozmyślał o córce i każde jej wspomnienie powodowało rozrzewnienie i płacz. Miał również problemy ze snem, podejmowaniem codziennej aktywności, wypełnianiem obowiązków domowych, a taki stan trwał kilka lat. Żałoba po śmierci dziecka spowodowała u powoda długo utrzymujące się zaburzenia w stanie psychicznym i ogólnym funkcjonowaniu psychospołecznym, co spowodowało powstanie długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 5 % według Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku (Dz. U. r 234 z 28 grudnia 2002 r., poz. 1974), p.10a) w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (dowód: opinia sądowno – psychologiczna k. 135-138, pisemna opinia uzupełniająca k. 185-186, zeznania powódki M. B. (1) k. 211v, 109v-110v, zeznania powoda B. W. k. 211v, 107v-109, zeznania powoda K. W. (1) k. 211 v, 109-109v).

Powód B. W. również dotkliwie odczuł stratę swojej młodszej o 10 lat siostry mimo, że od kilku lat mieszkał poza domem rodzinnym. Bezpośrednio po śmierci siostry powód odizolował się od otoczenia, bardzo długo nie spotykał się ze znajomymi, zaniedbywał swoje obowiązki domowe jak i zawodowe przebywając przez pewien czas na urlopie. Towarzyszyła mu anhedonia, przestał spędzać swój wolny czas w sposób aktywny i wśród ludzi. Miał również kłopoty ze snem. Potem stopniowo zaczął powracać do normalnego rytmu i powrócił do pracy. Reakcja żałoby jaka wystąpiła u powoda miała typowy fizjologiczny przebieg i czas trwania. Nie doznał przy tym trwałego, ani długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Po śmierci K. W. (2) dom rodzinny przestał być już miejscem spotkań, przynosił zbyt wiele przykrych wspomnień dla powoda, jego ojca, jak i pozostałego rodzeństwa (dowód: opinia sądowno – psychologiczna k. 148-151, pisemna opinia uzupełniająca k. 185-186, zeznania powoda B. W. k. 211v, 107v-109).

Powód K. W. (1) jako jeden z najmłodszego rodzeństwa mieszkał z K. W. (2) w domu rodzinnym przez okres około czterech lat zanim się wyprowadził i założył własną rodzinę. Mimo to nadal utrzymywał z siostrą K. bliskie relacje. Zmarła była matką chrzestną dziecka powoda i wspólnie pracowali w salonie optycznym. Bezpośrednio po tragicznej śmierci siostry u powoda pojawiała się odrętwienie i oszołomienie, przeżył szok. Po okresie zaprzeczenia i gwałtownego protestu nastąpiła u niego rozpacz i dezorganizacja zachowania, przejawiająca się w trudnościach z codzienną aktywnością. Odizolował się od otoczenia, bardzo długo nie spotykał się ze znajomymi, unikał kontaktu i rozmów z innymi członkami rodziny, zaniedbał swoje obowiązki domowe w tym opiekę nad dzieckiem. Świadomość konieczności sprawowania codziennej opieki nad małym dzieckiem zmuszała go jednak do powrotu do codziennych obowiązków. Przez pewien czas powód nie był w stanie również wypełniać obowiązków zawodowych i przebywał na urlopie. Towarzyszyła mu anhedonia, przestał spędzać czas w sposób aktywny i wśród ludzi, co wcześniej sprawiało mu przyjemność. Potem stopniowo zaczął wracać do normalnego rytmu, powrócił do pracy, poświęca więcej czasu

rodzinie, spotyka się ze znajomymi, dużo czasu poświęcał również opiece nad chorym ojcem z którym ostatecznie zamieszkał. W związku z tragiczną śmiercią siostry K. W. (2) powód nie doznał trwałego ani długotrwałego uszczerbku na zdrowiu (dowód: opinia sądowo – psychologiczna k. 144-147, pisemna opinia uzupełniająca k. 185-186, zeznania powoda K. W. (1) k. 211v, 109-109v).

Relacja powódki M. B. (1) z młodszą o 9 lat siostrą były również bardzo bliskie. Po śmierci matki M. B. (1) opiekowała się siostrą, wspólnie spędzała z nią czas na rodzinnych wyjazdach i podczas rodzinnych uroczystości. Często się spotykały, rozmawiały ze sobą, wymieniały ubraniami czy kosmetykami. K. W. (2) przychodziła do powódki ze swoimi troskami, zwierzała się jej z kłopotów i powierzała swoje sekrety. Powódka była z siostrą w stałym kontakcie telefonicznym. W dniu zdarzenia były umówione na wspólną wizytę na cmentarzu na grobie matki. Zmarła K. W. (2) była również chrestną matką syna swojej siostry. Po jej śmierci powódka znalazła oparcie w pozostałych członkach swojej rodziny. Nie mogła jednak podjąć obowiązków zawodowym i przez miesiąc przebywała na zwolnieniu lekarskim. Zaniedbała również dom, nie mogła sobie poradzić z obowiązkami. W opiece nad dzieckiem wspomagała ją niania. Przez okres trzech lat nie uczestniczyła aktywnie w spotkaniach ze znajomymi, unikała rozrywek, wolny czas spędzała najchętniej w samotności, miała kłopoty ze snem, pojawiały się również problemy z koncentracją. Okres głębokiej żałoby trwał u powódki ponad dwa lata, potem zaczęła powracać do normalnego funkcjonowania w pracy, w rodzinie i wśród znajomych. Żałoba po śmierci siostry K. W. (2) spowodowała u powódki długotrwały ale nie trwały uszczerbek na zdrowiu- 5 % według Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku /Dz. U. r 234 z 28 grudnia 2002 r., poz. 1974/, p.10a) w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (dowód: opinia sądowo – psychologiczna k. 138-143, pisemna opinia uzupełniająca k. 185-186, zeznania M. B. (1) k. 211v, 109v-110v).

Pismem z dnia 8 października 2012 roku powodowie L. W., B. W., K. W. (1) i M. B. (1) dokonali zgłoszenia pozwanemu szkody osobowej powstałej w wyniku wypadku komunikacyjnego w dniu 4 lipca 2004 roku w miejscowości N. w woj. (...) spowodowaną przez J. K. ubezpieczonego w pozwanym towarzystwie ubezpieczeń w zakresie polisy (...) nr (...) wnosząc o wypłatę na rzecz każdego z powodów zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego pozwany ubezpieczyciel decyzją z dnia 25 października 2012 roku odmówił wypłaty zadośćuczynienia wskazując, iż w stanie prawnym obowiązującym w dacie zdarzenia brak było podstaw do domagania się od ubezpieczyciela ochrony dóbr osobistych i upatrywania podstaw prawnych uzasadnienia roszczenia w treści art. 448 k.c. (dowód: k.24-25, 26-26v akt szkody (...)).

W toku postępowania przed Sądem w dniu 10 czerwca 2014 roku powód L. W. zmarł (dowód: odpis skrócony aktu zgonu k. 174).

Postępowanie w sprawie zostało zawieszono, a następnie podjęte z udziałem następców prawnych powoda w osobach K. W. (1), B. W. i M. B. (1) (okoliczność bezsporna, akt poświadczenia dziedziczenia k. 169-169v, informacja k. 170, protokół dziedziczenia k. 171-172v).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane wyżej dokumenty i zeznania powodów B. W., K. W. (1) oraz M. B. (1) oraz w oparciu o opinie sądowo – psychologiczne sporządzone przez biegłego psychologa klinicznego E. M..

W ocenie Sądu dowody z zeznań powodów wzajemnie się uzupełniają i przedstawiają jednolity obraz życia rodziny przed i po wypadku w wyniku którego tragiczną śmierć poniosła K. W. (2). Pomimo, iż powodowie są rodziną to ich zeznania pozostają ze sobą spójne, są konsekwentne i nie zawierają żadnych wewnętrznych sprzeczności. Mając na uwadze relacje rodzinne powodów przesłuchanych w charakterze świadków Sąd ocenił je szczególnie wnikliwie w oparciu o resztę zgromadzonego materiału dowodowego oraz posiadane doświadczenie. Kierując się powyższym Sąd nie znalazł jednak podstaw do podważania wiarygodności tych relacji, a pozwany również ich nie kwestionował.

Zeznania świadków B. D. (k. 110v) i P. O. (k.110v) nie wniosły żadnych istotnych informacji niezbędnych dla merytorycznego rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Sąd podzielił w całości również wnioski wypływające ze sporządzonych opinii sądowo – psychologicznych jak i wnioski ze sporządzonej opinii uzupełniającej (k. 135-137, 138-143, 144-147, 148-151, 185-186). W ocenie Sądu opinie powyższe spełniają wymagania stawiane im przez przepisy proceduralne, są bowiem zupełne, jasne i niesprzeczne, a wyrażone w nich wnioski stanowcze i wyważone. Powyższe argumenty pozwoliły Sądowi uznać je za przekonujące.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo co do zasady zasługuje na uwzględnienie. Przedmiotem żądań pozwu są roszczenia powodów dotyczące zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Bezspornym jest, że sprawca wypadku J. K., w następstwie którego śmierć poniosła K. W. (2) córka powoda L. W. i siostra powodów K. W. (1) i B. W. oraz M. B. (1), ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Spółka Akcyjna w W..

W rozpoznawanej sprawie mamy zatem do czynienia z roszczeniem poszkodowanego czynem niedozwolonym, przy czym podmiotem odpowiedzialnym, według wskazania strony powodowej, jest ubezpieczyciel sprawcy szkody, który swojej legitymacji bierniej w tej sprawie nie kwestionował twierdząc jedynie, że roszczenie powodów jest pozbawione zasadności.

O zakresie odpowiedzialności ubezpieczyciela przesądza art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (w brzmieniu obowiązującym w dacie zdarzenia powodującego szkodę) stanowiący, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Z art. 36 ustawy wynika natomiast, że odszkodowanie jakie przysługuje poszkodowanemu ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym. Ubezpieczyciel ponosi więc, jeżeli nic innego nie wynika z umowy ubezpieczenia, odpowiedzialność w takim zakresie w jakim odpowiedzialny za szkodę ponosi na podstawie przepisów kodeksu cywilnego.

W oparciu o art. 822 § 4 k.c. poszkodowany może dochodzić odszkodowania bezpośrednio od ubezpieczyciela. Śmierć osoby bliskiej może prowadzić do naruszenia dobra osobistego jakim jest więź rodzinna i dawać tym samym prawo do żądania zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Strona pozwana kwestionowała roszczenie powodów podnosząc, iż nie ma ono podstaw prawnych, a obowiązujący aktualnie przepis art. 446 § 4 k.c. dający rodzinie zmarłego możliwość dochodzenia zadośćuczynienia wprowadzony został ustawą z dnia 30 maja 2008 rok o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych ustaw (Dz. U. nr 116,poz.731), która weszła w życie 3 sierpnia 2008 roku. Ma zatem zastosowanie do zdarzeń prawnych zaistniałych po dniu 3 sierpnia 2008 roku, a wypadek z którego strona powodowa wywodzi swoje roszczenie miał miejsce przed tą datą w dniu 4 lipca 2004 roku. Rozpatrując niniejszą sprawę pod kątem art. 446 § 4 k.c. najbliższym członkom rodziny zmarłego nie przysługiwałoby roszczenie o zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 446 § 1 k.c. gdyż śmierć nastąpiła na skutek deliktu przed dniem 3 sierpnia 2008 roku. W ocenie Sądu okoliczności te jednak nie wykluczają jednak zasądzenia zadośćuczynienia pieniężnego na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Zgodnie bowiem z nowo ukształtowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego, które Sąd w niniejszej sprawie podziela najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku (vide: wyrok SN z dnia 11 maja 2011 roku, sygn. akt I CSK 621/10, LEX nr 848128, wyrok SN z dnia 10 listopada 2010 roku, sygn. akt II CSK 248/10, LEX nr 785681, uchwała SN z dnia 22 października 2010 roku, sygn. akt III CZP 76/10, LEX nr 604152).

Zgodnie z art. 448 zdanie 1 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Art. 23 k.c. zawiera natomiast katalog dóbr osobistych i ma on charakter otwarty. W orzecznictwie i doktrynie przyjmuje się zgodnie, że ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym uznawane są za doniosłe i zasługujące na ochronę. W judykaturze uznano, że do katalogu dóbr osobistych należy np. prawo do intymności i prywatności, pięć człowieka, prawo do planowania rodziny, tradycja rodzinna, pamięć o osobie zmarłej. Dlatego też w przekonaniu Sądu brak jest argumentów, które nie pozwalałyby uznać więzi rodzinnych jako dobra osobistego, które pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. Więzy te stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają również ochronie prawnej (art. 18 i 71 Konstytucji RP, art. 23 k.r. i o.). Nie ma zatem przeszkód do uznania, że szczególna więź emocjonalna między członkami rodziny pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c.

Pogląd taki wbrew twierdzeniom pozwanego jest dość spójnie reprezentowany w orzecznictwie. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 września 2005 r. I ACa 554/2005 (Przeгляд Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku (...) poz. 2 str. 5) stwierdził, że szczególna więź rodziców z dzieckiem, przysługująca zarówno dziecku, jak i rodzicom w prawidłowo funkcjonującej rodzinie, zasługuje na status dobra osobistego, podlegającego ochronie przewidzianej w art. 24 § 1 k.c. Także Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia z dnia 14 stycznia 2010 r. IV CK 307/2009 (niepubl.) uznał, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Biorąc pod uwagę wskazane wyżej przesłanki, poglądu tego - wbrew zastrzeżeniom zgłaszanym w piśmiennictwie - nie można postrzegać jako nieuprawnioną próbę kreowania („na siłę”) nowej postaci dobra osobistego (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010r. III CZP 76/2010). Także w uchwale z dnia 10 listopada 2010 Sąd Najwyższy potwierdził możliwość zastosowania art. 24 w zw. z 448 k.c. w przypadku, gdy śmierć nastąpiła w wyniku deliktu przed wejściem w życie wskazywanej nowelizacji (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r. II CSK 248/2010, LEX nr).

W ocenie Sądu wprowadzenie art. 446 § 4 k.c. nie powinno być natomiast rozumiane w ten sposób, że w dotychczasowym stanie prawnym art. 448 k.c. nie mógł stanowić podstawy przyznania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej. Takie stwierdzenie oznaczałoby, że chwila, w której zaszło zdarzenie będące źródłem szkody, decydująca - zgodnie z wyborem ustawodawcy - o możliwości zastosowania art. 446 § 4 k.c. rozstrzygałaby definitywnie o istnieniu lub braku istnienia uprawnienia do uzyskania zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią osoby bliskiej, bez względu na rodzaj tej krzywdy. Prowadziłoby to do radykalnego zróżnicowania sytuacji osób, które doznały krzywdy o podobnym charakterze, nawet w krótkich odstępach czasu, co jest trudne do zaakceptowania (por. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 14 stycznia 2010 r. IV CSK 307/2009).

Nowelizacja art. 446 k.c. polegająca na dodaniu § 4 nie pozbawia, najbliższych członków rodziny zmarłego możliwości dochodzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. także w wypadku, gdy czyn niedozwolony popełniony został przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Skutkiem nowelizacji jest możliwość dochodzenia przez nich tego roszczenia obecnie zarówno na podstawie art. 446 § 4 jak i 448 k.c. z tym, że na podstawie pierwszego z tych przepisów jest to prostsze z uwagi na ułatwienia dowodowe. Przed nowelizacją zaś jedyną podstawę dla roszczenia o zadośćuczynienie stanowił art. 448 k.c. i to zarówno dla najbliższych członków rodziny zmarłego jak i dla innych podmiotów" (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011r., III CZP 32/11).

W świetle powyższego w ocenie Sądu zachodzą w przedmiotowej sprawie przesłanki do przyznania na rzecz powodów zadośćuczynienia po śmierci córki powoda L. W. i siostry powodów B. W., K. W. (1) i M. B. (1).

W tym miejscu należy się odnieść do kwestii modyfikacji powództwa dokonanej po zgonie powoda L. W. i podjęciu postępowania w sprawie z udziałem następców prawnych powoda w osobach B. W., K. W. (1) i M. B. (1).

Wbrew stanowisku pozwanego Sąd uznał, iż zmodyfikowane powództwo zasługuje na uwzględnienie albowiem Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 grudnia 2013 r. sygn. III CZP 74/13 uznał, iż art. 446 § 4 k.c. zawiera szczególną normę w stosunku do ogólnej regulacji dotyczącej zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, zawartych w art. 448 k.c. Skoro przepis ten sam w sobie nie normuje kwestii dziedziczności roszczenia, zastosowanie będzie miał zatem art. 448 k.c. z zw. z art. 445 § 3 k.c. Powyższe oznaczają, iż na spadkobierców przechodzi roszczenie o zadośćuczynienie, spadkobierców tylko wtedy, gdy zostało uznane na piśmie albo gdy powództwo zostało wytoczone za życia poszkodowanego.

Wskutek śmierci powoda L. W. już po wytoczeniu powództwa na podstawie art. 445 § 3 k.c. w zw. z art. 448 k.c. w jego miejsce wstąpili do procesu spadkobiercy B. W., K. W. (1) i M. B. (1), którzy jako spadkobiercy ustawowi spadek po nim nabyli po 1/3 części. Roszczenie o zadośćuczynienie, jako mające charakter osobisty, co do zasady wygasa z momentem śmierci uprawnionego. Przyczyną takiego unormowania jest ściśle osobisty charakter zadośćuczynienia, którego zadaniem jest naprawienie krzywdy osobistej wyrządzonej poszkodowanemu. Zgodnie z art. 922 k.c. prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą śmierci na spadkobierców, wyłączone są natomiast prawa i obowiązki zmarłego ściśle związane z jego osobą. Wyjątkiem są sytuacje unormowane w art. 445 § 3 k.c. Przejście tego roszczenia na spadkobierców możliwe jest wówczas, gdy zostało uznane przez dłużnika na piśmie, albo gdy powództwo zostało wytoczone za życia poszkodowanego, która to sytuacja miała miejsce w rozpoznawanej sprawie.

Przytoczone uregulowanie prawne należy ocenić jako słuszne, śmierć poszkodowanego, zwłaszcza gdy ma to miejsce tak jak w przedmiotowej sprawie w kilka lat od zdarzenia, w trakcie procesu, nie powinna przynosić korzyści dla osoby odpowiedzialnej za szkodę. Wbrew przekonaniu pozwanego przepis art. 445 § 3 k.c. znajduje zastosowanie także do roszczenia o zadośćuczynienie z art. 448 k.c. skoro ten ostatni przepis wyraźnie odsyła do art. 445 § 3. O przyznaniu zadośćuczynienia na rzecz spadkobierców decydują natomiast okoliczności istniejące w chwili śmierci poszkodowanego (por. Monika Wałachowska -Zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, Toruń 2007, Dom Organizatora, s.137).

Zadośćuczynienie stanowi więc szczególną formę odszkodowania. Chodzi tu o zadośćuczynienie szkodzie niemajątkowej, która pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z naruszeniem dobra osobistego (art. 361 §1 k.c.). Dodać trzeba, że w art. 448 k.c. powinno chodzić o naruszenie dobra osobistego w sposób rzeczywiście dotkliwy z obiektywnego punktu widzenia. Jeżeli jednak rozmiar krzywdy jest znaczny, a ujemne przeżycia pokrzywdzonego wykraczają poza pewną normę społeczną zadośćuczynienie za naruszenia dóbr osobistych musi być przyznane.

Odnosząc się zatem do kwestii wysokości zadośćuczynienia wskazać należy, że na skutek śmierci K. W. (2) zerwaniu uległa więź łącząca rodzinę. W wypadku zginęła najbliższa powodowi osoba. L. W. stracił córkę, natomiast powodowie B. W., K. W. (1) i M. B. (1) stracili siostrę. Przed wypadkiem rodzina W. żyła zgodnie i szczęśliwie. Wszyscy jej członkowie byli ze sobą mocno związani emocjonalnie mimo, iż w 1997 roku zmarła żona L. W. i osierociła czwórkę swoich dzieci w tym 14 letnią K.. Powodowie w sobie wzajemnie znajdowali oparcie, spędzali ze sobą wspólnie swój wolny czas i nawet po założeniu nowych rodzin utrzymywali ze sobą bliski kontakt. Po tragicznym wypadku życie całej rodziny „legło w gruzach”. Nagła strata najbliższej osoby pozostawiła jedynie ból, pustkę, smutek i cierpienie. Powód L. W. nie mógł pogodzić się z kolejną stratą najbliższej mu osoby. Nie potrafił znaleźć sobie miejsca i nie chciał już mieszkać w rodzinnym mieszkaniu, które przynosiło mu zbyt wiele traumatycznych wspomnień. Na skutek tragicznego w skutkach wypadku utracił również wsparcie jakiego udzielała mu zmarła córka, która jako najmłodsza prowadziła wspólnie z nim gospodarstwo domowe oraz wspomagała w walce z niepełnosprawnością po operacji. Przez długi czas nie przyjmował zatem do wiadomości informacji o śmierci swojego dziecka. Żałoba spowodowała długo utrzymujące się zaburzenia w stanie psychicznym i ogólnym funkcjonowaniu psychospołecznym powodując u powoda długotrwały uszczerbek na zdrowiu.

Nagła śmierć K. W. (2) dla braci i siostry zmarłej była również wielkim szokiem. Do tej pory rodzina nie może się pogodzić ze zderzeniem od którego minęło ponad 10 lat. Tragiczny wypadek przyniósł ze sobą niewypowiedziany smutek, żal i przygnębienie. Sytuacja w jakiej powodowie się znaleźli, mimo, że każdy z nich był już dorosły i założył własną rodzinę, miała znaczący wpływ na ich dalsze życie. Do chwili obecnej B. W., K. W. (1) i M. B. (1) odczuwają

stratę, pustkę, zwątpienie i pretensje do losu, iż takie zdarzenia dotknęły skrzywdzoną już śmiercią matki rodzinę. Nadal odczuwają naturalne w przypadku utraty kogoś bliskiego – brak tej osoby oraz tęsknotę za nią. Powodowie po typowym fizjologicznym przebiegu żałoby nie wymagają pomocy psychoterapeuty i nie doznali trwałego, ani długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Powódka M. B. (1), jako, że czuła się odpowiedzialna za najmłodszą siostrę, którą miała otoczyć szczególną opieką po śmierci matki, długo nie dowierzała w śmierć siostry. Po zdarzeniu ciągle płakała, miała żal do wszystkich, zaniedbała dom i obowiązki zawodowe. Czuła się z siostrą bardzo związana i do chwili obecnej ją wspomina, a na pamiątkę po zmarłej zatrzymała kilka ubrań i biżuterię siostry, nadal przechowuje również prezenty jakie od niej otrzymała. Często odwiedza cmentarz i grób zmarłej.

W ocenie Sądu, uwzględniając powyższe okoliczności, czasokres od momentu wypadku, stan emocjonalny każdego z powodów, ich aktualną sytuację życiową odpowiednim zadośćuczynieniem po śmierci K. W. (2) na rzecz L. W. będzie kwota 100 000 złotych tytułem zadośćuczynienia, a na rzecz powodów B. W., K. W. (1) i M. B. (1) będą kwoty po 60 000 złotych. Powództwo o zadośćuczynienie ponad uwzględnione kwoty Sąd uznał jako zbyt wygórowane i w tym zakresie je oddalił jako niezasadne. W ocenie Sądu niewątpliwie największą krzywdę i stratę poniósł powód L. W., który jako rodzic nie mógł pogodzić się ze śmiercią najmłodszego swojego dziecka w tak dramatycznych okolicznościach w sposób nagły i niespodziewany, co zadecydowało o uwzględnieniu roszczenia w całości. Uwzględniając przy tym okoliczność, iż w toku procesu powód L. W. zmarł całość zasądzonej kwoty zadośćuczynienia została zgodnie z żądaniem rozdzielona i przyznana w częściach po 1/3 na rzecz jego następców prawnych tj. dla powodów B. W. i K. W. (1) w kwotach po 33 333,33 złote, a dla powódki M. B. (1) w kwocie 33 333,34 złote

Ustawowe odsetki od kwot zasądzonych na rzecz powodów tytułem zadośćuczynienia Sąd zasądził od dnia 27 listopada 2013 roku tj. po upływie jednego miesiąca, licząc od dnia wydania ostatecznej decyzji o odmowie wypłaty zadośćuczynienia przez pozwanego.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu z punktu 5,6 i 7 wynika z zasady odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c.), zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę – w tym przypadku pozwany – obowiązany jest zwrócić przeciwnikom na ich żądanie koszty procesu, to jest koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Od pozwanego ubezpieczyciela na rzecz powoda B. W. zasądzona została zatem kwota 6 668,12 złotych (tj. 75 % kosztów poniesionych tytułem zastępstwa procesowego, opłaty od pełnomocnictwa, opłaty od pozwu i wydatków poniesionych na opinię biegłych), na rzecz powoda K. W. (1) zasądzona została kwota 4 043,12 złotych (tj. 75 % kosztów poniesionych tytułem zastępstwa procesowego, opłaty od pełnomocnictwa, opłaty od pozwu i wydatków poniesionych na opinię biegłych) i na rzecz powódki M. B. (1) została zasądzona kwota 3 326, 44 złote (tj. 75 % kosztów poniesionych tytułem zastępstwa procesowego, opłaty od pełnomocnictwa). Mając na względzie fakt, iż roszczenie powoda L. W. zostało uwzględnione w 100 % każda z wyżej zasądzonych kwot zawiera w sobie również zwrot po 1/3 części kosztów jakie poniósł powód w łącznej wysokości 4 572,57 złotych, która obejmowała koszty zastępstwa procesowego, opłaty od pełnomocnictwa, opłatę sądową od pozwu w części w jakiej powód był zobowiązany do jej uiszczenia i wydatki poniesione w związku z wywołaną opinią biegłego.

Sąd, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku „o kosztach sądowych w sprawach cywilnych” (Dz. U. z 2005 roku, Nr 167, poz. 1398 ze zm.) w pkt 8 wyroku Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego zakładu ubezpieczeń na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 10 466,68 złotych tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych.

W pozostałym zakresie nieuiszczone koszty sądowe od których powodowie byli zwolnieni Sąd przejął na rachunek Skarbu Państwa, na zasadzie art. 113 ust. 4 cytowanej powyżej ustawy. Rozstrzygnięcie powyższe zostało zawarte w pkt. 9 wyroku.

Mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy i powyższe rozważania na podstawie wyżej powołanych przepisów Sąd orzekł, jak w sentencji.